

Smrt carja Samuela.

Balada.

Car Sámuel sedi na skalnem gradu,
Kipéčim nad Prilipom ob prepadu;
Sam cár sedi, ob mizo roko pravo,
Ob rôko sivo si podpira glavo.

Temné se misli mu podé po glavi,
V bolesti divji srce mu krvávi,
In votlo car sam s sábo beseduje,
Da ko iz groba glas témán se čuje:

„Oj Bêlasica, gora Bêlasica,
Naj solnce več ti ne obsije lica!
Ti vragu našemu si pomagála,
Bolgarsko zemljo milo mu izdala!“

„Obúdi zopet pále nam junake,
Iz robstva réši jadne nam rojake!
Oj Bêlasica, tóžna Bêlasica,
Naj solnce več ti ne obsije lica!“

Ustane car, počasi k oknu stopi —
Kaj hočejo tam doli oni tropi?
Kamòr okó po polji carju kroži,
Po širnem polji stopa mož ob moží.

„„Rojaci so““, takó mu sel naznáni,
„„Po zadnjem boji v sužnost odpeljani,
Ki jih Bazílij, cesar bizantinski,
Nazaj pošilja zdaj na dom očinski.““

O preveseli, srečni tej novósti
Prešine carju lice žar radósti;
Raz grad hití, da bojne vidi druge,
Ki toliko so vzróčili mu tuge.

Veselo car prihíti k prvi čéti:
„Bodite vsi presrčno mi vzprijeti . . .“
A kakor da za grlo smrt ga davi,
Beseda v grlu starcu se ustavi.

Otožno klánjajo jetniki glavo,
Molcé, počasi gréde čez planjavo;
Pred čéto vsáko mož jednóok hódi,
Za sábo sto nesrečnih — slepcev vódi!

Kar vplénil je Bolgárjev v bitvi ljuti,
Oslépil vse je Bizantíneec kruti —
Nazáj pošilja zdaj jih v zemljo milo,
Bolgarskemu vladarju za vezilo.

Nikoli konca ni! Za kopo kopa
Molcé, otožno mimo carja stopa;
Petnájst tisóč továrišev ljubljénih,
Petnajst tisóč vojákov oslepljénih!

Noč cárju sívemu očí pokríje,
Iz prsij divij stok se mu izvije,
Na tla se zgrúdi Samuel ponosni
In srce v bóli počí mu neznosni.

Opomnja. Samuel, sin Šišmana I., bil je car zapadne bolgarske države (976—1014). Malo svoje carstvo je razširil kmalu daleč okoli. Hude boje je imel s cesarjem bizantinskim, Bazilijem II. Iz početka mu je bila sreča mila, a pozneje se mu je iznevénila. Jeseni l. 1014 so napali Grki Bolgare ob gori Bêlasici. V noči je obšla grška vojska goro Bêlasico, prijela Bolgare tudi za hrbtom ter jih potolkla; 15.000 jih je bilo pa ujetih. Car Samuel je umrl še isto leto.

Krilan.

Zvonjenje.

Zvonjenje vetrovi po zraku nesó
Čez širno dolino, čez tretjo goró
Do borne, razpale že kočé.
O naj le nesó je, saj vem, kdo ta svet
Ostavlil trpeč je, trpeč in pa bled,
In srce umreti mi hoče!

Ljubila srčno sem sirota ga jaz,
Rosila solzé mu na blede obraz,
Rosila i svojega ž njimi!
In v hudi bolezní sem bila pri njem,
Klečala, jokala, molila pri njem,
Sedaj pa tam mrtev leží mi!

Dá, mrtev tam daleč za tretjo goró,
Od koder zvonjenje vetrovi nesó
Do borne, razpale že kočé.
O naj le nesó je, saj vem, kdo ta svet
Ostavlil trpeč je, trpeč in pa bled,
In srce umreti mi hoče!

—b—

